

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ÁTTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel. rándes tagdíja évi 200 lel, klsgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfigyelő bizottság felfigyelése mellett felelős szerkesztő és kladó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

Lapunk minden számának címszalagjára reávezzük az egyesületi tagok és az előfizetők tagdíj-, illetve előfizetési díjhátralékát. Arra kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy a címszalagon kimutatott hátralékot az E. G. E., illetve az Erdélyi Gazda kiadóhivatala címére, külön felszólítás bevárása nélkül beküldeni sziveskedjenek.

Őszi hadgyakorlatok.

— Irta: dr. Eöry István. —

Velem együtt bizonyára nagyon sok gazda sóhajtott fel nagy megkönnyebbüléssel a napilapok ama híradására, hogy nem lesznek őszi hadgyakorlatok. Az öröm azonban korai volt! Akik azt remélték, hogy ebben az évben megszabadultunk a tavalyi és tavalyelőtti károsodásuktól, keservesen csalódtunk.

Szeptember 23-án este 7 órakor kaptam a parancsot, hogy egyetlen lovatam másnap reggel 6 órára állítsam elő Gyulafehérvárra hadgyakorlatra! És hiábavaió volt minden bizonygatásom annak, hogy 5 km. távolságra fekvő tanyai gazdaságomra tekintettel, egyetlen lovam a tengeriszedés, őszivetés és szüretelés miatt teljesen nélkülözhetetlen, hiába a hivatkozás arra, hogy én még minden alkalommal szerencsés voltam a hadgyakorlatokon résztvenni, a parancsot fogamatossították.*

Nem egyéni sérelmemet akarom itt panasolni, a köz érdekében keresem az enyhítés könnyen megvalósítható módjait.

Jól tudom, hogy a fegyvergyakorlatok a hadsereg kiképzése szempontjából szükségesek. De kérdem, okvelellül szükséges a hadgyakorlatokat éppen a legfontosabb és el nem halasztható őszi mezőgazdasági munkálatok idején tartani? Nem lehetne-e azokat pár héttel korábban, — a cséplés és vetés közötti időszakban — amikor kevesebb és kevésbé fontos, sürgős a mezőgazdasági munka, megtartani, avagy nem lehetne-e pár héttel később, — hiszen most nem szeptemberben van a leszerelés — amikor a sürgős és fontos gazdasági műveletek megszűntek, amikor a gazdasági év befejezést nyert.

Ugy hiszem a hadsereg harcászati szempontjából ez nem lenne lényeges különbséget, a valóban súlyos körülmények között kinló mezőgazdától azonban nem vinnék el pótolhatatlan ökreiket, lovaikat és szekereiket éppen akkor, amikor a legnagyobb szükségük van rájuk.

De lényegesen könnyebb volna a fegyvergyakorlatokra behívott tartalékosok helyzete is,

* Szeptember 26-án d. u. 2 órakor a sárdi bíró izente, hogy kétpár ökröm közül adjam egyiket manóverre. Félóra mulva, tiltakozásom dacára, már vitték is.

ha nem éppen a folyó évi termés betakarításának s a jövő évi előkészítésének idején kelene bevonulniok.

Ez a kérdés nemcsak az egyesek, hanem az egész ország közigazdasági életének szempontjából is fontos.

Köztudomásu, hogy az ország legfontosabb terménye népélelmezés és állattartás szempontjából egyaránt: a tengeri. Egész vidékek gazdasági boldogulása, sőt egyenesen existenciája a borteleméstől, a szüret eredményétől függ. Az állam maga forszirozza és prémiumok kilátásba helyezésével, nemesített vetőmagvak kiosztásával igyekszik fokozni a búzatermelést. Éppen a bor és a búza azok a terményeink, melyeket külföldre vihetnénk és legkönnyebben értékesíthetnénk, amely terményeinkkel tehát külkereskedelmi mérlegünket aktívra tehetnők. Ezeknek a terményeknek idejében való jó betakarítása, a jövő évi búzatermés biztosítása, szerény nézetem szerinti, annyira fontos országos közigazdasági érdek, mely joggal megérdemli, hogy az érintett szempontokat az illetékesek figyelembe vegyék, annál is inkább, mert agrárállam vagyunk, hol a mezőgazdasági termelés az alapja nemcsak egész közigazdasági életünknek, de nyugodtan merem állítani: mindennek!

Az őszi hadgyakorlatoknak az ujabban szokásos időpontban való megtartása egyéb lényeges, pedig könnyen elkerülhető károkat is okozhat. Szeptember végén, október legelőjén nagyon sokszor még lábón a tengeri, szedetlen a szőlő, répa és cukorrépa még a földben, a mesterséges takarmányok, sarju még egy kis kaszálást adhatnak. Ezekben a gyakorlatozásokkal, felvonulásokkal sok kár történhetik, ágyuk, szekerek agyongázolhatják, szabadjára eresztett állatok károkat okozhatnak.

De akadályozhatja a be nem takarított termés a gyakorlatok tervszerű lefolytatását is, mert egészen természetes, hogy ahol csak lehet, elkerüljük az elkerülhető kár okozást, melyért az állam kártérítéssel tartozik.

Ime, mennyi kártól, hátramaradástól lehetne megkímélni a mezőgazdákat, a tartalékosokat és az egész ország közigazdasági életét, ha a hadgyakorlatokat korábban, főleg pedig ha később tartanák pár héttel anélkül, hogy a hadsereg kiképzésére ez a legkisebb befolyással lehetne, ellenkezőleg a gyakorlatokat zavaró, látszólag kicsiny, de mégis nagy fontosságú tekintetek teljesen elesnének.

Még súlyosabbá teszi a mezőgazdák helyzetét a jelenlegi behívási rendszer. Hogyan segítsen magán az amugy is csak vergődő gazda a legnagyobb munka idején, ha estéről reggelre viszik el állatját, hámját, szekereit? A mai viszonyok között a gazdaember felesleges sem állatból, sem járműből nem tarthat. Nincs cseléd, nincs takarmány, de van a min-

denegyes állat és jármű után fizetendő, többféle címen kiróható adó!

Ha legalább 8 nappal hamarabb tudná, ugy esetleg még segíthetne valahogyan az ember nagy áldozatokkal, az utolsó percben való behívásnál azonban magán segíteni, a súlyos kötelezettségből származó tetemes, sok esetben jóvá sem tehető kárán enyhíteni nem tud.

A korábbi behívásnak pedig semmi akadály nem lehet, mert a hadgyakorlatok programja a legaprólékosabb részletekig ki szokott dolgozni lenni, azok időpontja és tartama jó előre meg van állapítva.

Kicsiny, lényegbe nem vágó dolgok ezek, és mégis mekkora a jelentőségük.

Igen súlyos hátrány az is, hogy a behívás tartamát nem közlik.

A hadvezetőség bizonyára nem zárkózna el ezektől, az egész közigazdasági életünket érintő módosításoktól, sőt bizonyára önként bevezetné a lehetőségig azokat, az állam és az állam polgárainak egyetemes érdekében.

Néma gyermeknek az anyja sem érti szavát! Kérni kell és bizonyosan meghallgatnak.

A Mezőgazdasági Kamarának nemcsak hivatása, hanem kötelessége a magas kormány-nál közbenjárni a mezőgazdaságot érintő és befolyásoló minden kérdésben. Megvan tehát még a hatóság is, mely a kormánnyal közvetlenül érintkezve könnyen kieszközölheti

1. hogy a hadgyakorlatok ne épen a leg-sürgősebb és legfontosabb mezőgazdasági munkálatok idejében tartassanak.

2. hogy a mezőgazdák állataik, járműveik stb. behívásáról legalább 8 nappal hamarabb értesíttessenek.

Kérem az illetékeseket, vegyék tudomásul ezeket a nemcsak a mezőgazdákat, de széles néprétegeket, sőt az egész ország közigazdasági érdekeivel ellentétes abusúkat s has-sanak oda, hogy ezek megszüntetessenek.

A dohánytermelés és jövedelmezősége.

II.

A dohánytermeléstől leginkább azért riadnak vissza gazdáink, mert sok befektetést igényel, de ha tekintetbe veszi a gazda azt, hogy az építkezéshez az állam is hozzájárul, ha azt kellő időben kéri s így, ha nem is az összes szükséges felszerelését, de azoknak nagy részét a „Monopol” által kapott pénzből elő tudja állítani, továbbá ha tekintetbe veszi azt is, hogy a befektetés évtizedekre szól, végül a föld jövedelmezőségének a dohánytermelés általi fokozásával a befektetett összeg nagyrészt már az első évben visszakapja, nem szabad visszaradjon, hanem aki csak teheti, a földje dohánytermelésre alkalmas, elegendő munkaerő áll rendelkezésére és a dohányter-

Gazdák

Általános biztosító
Részv.-társ.-nál.

Székhelye: Arad. Allgazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviselőségek Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszeben. Elfogad fűz, jég, élet, állat, befűréses lopás, baleset, szavatosság, szállítmány és üveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztató nyujtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

melésre az engedélyt megkaphatja, foglalkozzék dohánytermeléssel. — Szól ez különösen a kiscgazdáknak, akik saját maguk művelik földjeiket, de nagyobb birtokosoknak, akik feles dohánykertészekkel művelik dohányukat, a jelenleg szokásban levő gazdasági arány szerint igen drága munkásokkal dolgoznak s így a munkadíj felemésztii jövedelmük nagy részét. — Azonban, ha nem dohánykertészekkel, hanem arra betanított napszámosokkal, vagy hónapokkal művelik dohányukat, a nagyobb birtokosok is szép jövedelemhez juthatnak, mert amíg a dohánykertész — a dohány értékének felerészéhez hozzászámítva a kapott járandóságok értékét — a termés kétharmadának értékét felemésztii, — addig napszámos, vagy hónapos műveléssel egyharmad részébe kerül csupán a művelési költség. Hogy számításom helyességét bebizonyítsam, a következő — tapasztalatokból szerzett — adatokat közlöm:

1 hold dohány megműveléséhez szükséges:

2 napszám	melegágy készítéshez
10 "	ültetéshez
12 "	kapáláshoz
56 "	szedés és fűzéshez
4 "	dohánykóró levágáshoz
108 "	csomozáshoz
2 "	bálozáshoz

194 napszám összesen, értéke átlag 50 leiel számítva 9700 leiel.

Egy feles dohánykertésznek adunk 8 mázsás holdankénti termést véve alapul:

4 mázsa dohányt a 40 lejjel	16000 leiel
400 □ öl tengeri földet	1000 "
100 □ öl kert földet	250 "
1 tehéntartásnak 1 holdra eső része kitesz	500 "
1 szekér fa értéke	500 "
1 hold dohány kóró értéke	200 "
Lakás értékének 1 holdra eső része kitesz	500 "
Betegsegélyző járulék és egyéb kiadások a dohánytermesztésre kitesz holdanként	300 "
összesen	19250 leiel

Tehát a dohánykertészünknek minden napját 100 leiel fizettük meg, akkor, amikor ő a dohány összes munkáját a kapálás kivételével 12—15 éves gyermekokkal végeztette, tehát neki még átlag 50 leibe sem került a napszám, mert a dohány összes munkái olyankor vannak, amikor más gazdasági munka nincsen.

Célja a nagytermelőknek tehát az, hogy a tulmagas munkadíjakat a dohány termelésénél csökkentésük, ami azáltal volna elérhető, ha a dohánytermelők egyöntetűen elhatároznák, hogy dohánykertészeiknek egyenes feles részesedésen kívül, adott járandóságok értékét velük megtérítetik; továbbá köteleznék kertészeiket arra, hogy a számításán kívül a dohány összes fuvarozását a kertészek saját fogatjukkal végezzék el. — Spárgáról, kukáról a dohánykertész sajátjából gondoskodik, mert ezzel szemben a tulajdonos szarító helyiségről gondoskodik. — A feles művelés tulajdonképpen az, ha a tulajdonos kiadja a földjét feles művelésre úgy, hogy a feles művelő a földnek minden munkáját, szántását, vetését, kapálását, aratását trágyázását, behordását saját erejével elvégzi, ha tehát búzát, tengerit, árpát és zabot lehet így termelni, miért kell a birtokos épen a dohányt termelje kétharmadéért, holott a dohány több jövedelmet biztosít feles munkásnak is, mint a fenti termények. Ha több a munkája, több a jövedelme is, mert 1 hold buza 10 mázsás terméséből 5 q búzát kap, annak az értéke a 750 lejjel 3750 leiel, 1 hold dohány után pedig 4 q dohányt kap 16000 leiel értékben. — Tehát majdnem 5 szőr annyit keres, ha dohányt termel, habár a befektetése nem 5-szörös.

Nem jogos tehát a dohánykertészek feles részesedésen kívüli illetményjárandósága, sem

pedig az, hogy dohányültetéshez, dohányhor-dáshoz a tulajdonos igáit használja és ezáltal elvonja az igákat az egyéb fontos gazdasági munkáktól. — Ezt a jogtalanságot a dohánytermelők ki kell, hogy küszöböljék, mert csak így lehet a termelést tényleg jövedelmezővé tenni. — Ha pedig a kertészekkel megegyezni nem tudnának, termeljenek napszámosokkal, vagy hónapos munkásokkal, mert a nagyobb utána-járás okvelten meghozza a gyümölcsöt.

A gyárosok panaszai az idej gyapju ellen.

Írta: Kereszturi Pál.

A gyapjuszövőgyárak az idej gyapju ellen két irányban emelnek panaszt. Az első kifogás a fűrtmagasság ellen irányul. Az idej gyapjut éretlennek tartják, ami közérthető nyelven annyit jelent, hogy a gyapju nem nőtt elég magasra. A második panasz tárgya a rendement. Némelyek u. i. azon panaszkoznak, hogy az idej gyapjak hozadéka általában a normálisnál alacsonyabb.

Miután a juhtenyésztőknek a fogyasztók igényeihez kell alkalmazkodnia, kötelességünk megvizsgálni, mennyiben jogosultak ezek a panaszok és miképpen lehetne őket kiküszöbölünk?

Ha a gyáros a fűrtmagasságot kicsinyli, ez annyit jelent, hogy hosszabb fűrtű gyapjura volna szüksége. A szövőiparban a divatok változnak egymással. Ugy látszik, hogy most hosszugyapjas szakaszban élünk. A divatnak ilyen irányban történi változása előnyös a gazdára nézve, mert hogyha ugyanakkora bőrfelületen ugyanolyan tömörség mellett kétszer olyan magas gyapjut nyírhatunk, akkor a gyapjuhozamunk megkétszereződött. A termelőre nézve tehát minden körülmények között előnyösebb a magasabb fűrtállású gyapju előállítása. A tulajdonos gyapju rendszerint nem is az arra való törekvésnek, mint inkább a tenyésztés helytelen irányban való vezetésének szokott a következménye lenni.

Egy-egy évben a gyapju rövidebb voltát időjárási és gazdasági viszonyok is okozhatják. Ha az egyik évben későn tavaszodik és a gazda kénytelen a nyírást későre hagyni, a következő évben pedig korán áll be nagy meleg s emiatt korán nyírnak, előállhat az a helyzet, hogy 12 hónapos növés helyett csak 10 hónapos növésű gyapjut nyírunk. A növesi időtartamnak két hónappal való megrövidítése pedig már észrevehető különbséget okoz a fűrtmagasságban. Ha visszagondolunk a múlt és a folyó év tavaszi időjárási viszonyaira, nem lehetetlen, hogy helyenkint, főképen kisebb gazdáknál ilyen eltulodások előfordulhattak.

Nagyon kellett a gyapjuért várt pénz, ennél fogva korábban nyírtunk. Azonkívül a gazdák nagyrésze előre, még háton adta el a gyapjut és a kötleivelben korai nyírást biztosított. A múltévi kései és az idej korai nyírást tehát magyarázatot nyújt a panaszra. A termelőnek azt a tanulságot kell e panaszból levonnia, hogy igyekezzék teljes, azaz 12 hónapos növésű gyapjut előállítani és a nyírási hozam fokozása érdekében magas- és tömörségű juhok kitenyésztésére törekedjék. Céltudatos tenyész kiválasztással, mint az előtünk álló sok példa mutatja, igen gyorsan lehet ilyen uton célhoz jutni.

Ami a rendement elleni kifogást illeti, ennek inkább lélektani oka van. Amint a gazdáknak sohasem elég kedvező az időjárás, mert a legnagyobb termés idején is legalább a más ellen van kifogása, úgy a gyapjukereskedőknek is soha sem elég magas a rendement. Alkalmunk volt az idén a Gyapjuművelési Intézetben többek között 53 olyan gyapjutételt is megvizsgálni, amelyeknek rendementiját az elmúlt évben is meghatároztuk és azt tapasztal-

taluk, hogy az esetek 19 százalékában a hozadék tényleg kisebb volt mint tavaly, 30 százalékában azonban ugyanakkora és 51 százalékában jelentékenyen magasabb. Összesen tehát az esetek 81 százalékában nem találtuk a rendementt alacsonyabbnak a múltévénél. A panasztevő gyáros tehát vagy megszokásból elégedetlenkedett, vagy pedig olyan kevés szerencsével vásárolt, hogy éppen a kisebb rendementt adó tételek jutottak birtokába. A fűrtmagasság és a hozadék elleni panasz különben többé-kevésbé kizárják egymást, mert a korán nyírt gyapju rendszerint könnyebb szokott lenni, bár az ezt befolyásoló körülmények igen szövevényesek és az időjárási viszonyoknak igen erős beleszólásuk van abba, hogy a legelőre kikerült juhokon milyenné alakult a gyapju.

EGYLETI ÉLET

Az E. G. E. igazgató választmányának ülése.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató választmánya szeptember hó 28 ikán tartotta meg őszi ülését dr. gróf Bethlen György e. alelnök elnöklété alatt. Az ülésen jelen voltak Szász István e. alelnök, dr. Darkó Ákos, Farkas Árpád, Gyalul Sándor, dr. Jelen Gyula, dr. Péter Béla, dr. Szász Ferenc, dr. Szentkirályi Ákos, Ugron István, Vaska Gyula, Vályi János s még mások, továbbá a szigüránca és a rendőrség képviselői. Dr. gróf Bethlen György üdvözölve a megjelenteket a jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte dr. Péter Béla és Gyalul Sándor tagokat.

Miniszteri feliratok.

Tárgysorozat rendén Török Bálint titkár jelentésében az igazgató választmány tudomásul vette, hogy az Elnökség felírt a kereskedelemügyi Miniszter urhoz, valamint a C. F. R. vezérigazgatóságához a mezőgazdasági termények, termékek, élőfák, gyógynövények stb. vasúti fuvardíjának mérséklése tárgyában, ugyszintén a Pénzügyminiszter urhoz a melasse-nak takarmányozási célokra való kiszolgáltatása tárgyában. Elhatározta továbbá az igazgató választmány, hogy miután a fővámbizottság jelenleg dolgozik a behozatali vámok módosításán, fel ír a Pénzügyminiszter urhoz, valamint a fővámbizottsághoz, mely feliratban rámutat a gazdák közönségre sérelmes vámtételekre, azok kapcsán a gazdák panaszaira és kívánságaira. A feliratot pedig másolatban pártolás céljából megküldi a gazdasági egyesületek bucaresti központjának, a mezőgazdasági kamarák központjának, az övelkezetek központjának, valamint a Magyar Pártnak pártoló előterjesztés küldése céljából.

A székely gazdák szervezkedése.

A gazdatársadalmi szervezkedésről szóló jelentés kapcsán igazgató választmány tudomásul vette a Háromszékvármegyei Gazdasági Egyesület ujjáalakulásáról szóló jelentést, valamint az Udvarhelymegyében tartott szociális tanfolyamokról szóló beszámolóit és a Csikvármegyében október hó folyamán rendezendő gazdagyűlésekről szóló jelentéseket.

Tanulmányi kirándulások.

A bánáti sikeres tanulmányi kirándulásról szóló jelentést az igazgató választmány tudomásul vette, amelyről egyébként az Erdélyi Gazda hasábjain id. Szász Ferenc részletesen beszámolt. Örömmel vette tudomásul az igazgató választmány a németországi tanulmányútra küldött gazdájuk kedvező elhelyezéséről szóló

:: FARMACIA ::

DR. BIRÓ
CLUJ
KOLOZSVÁR
PIAȚA UNIRII (FŐTÉR) 5.
TELEFON: 4-80.

GYÓGYSZERTÁR

Cluj, 192

P. T.

Având în vedere, că după experiența, cu începutul primăverii și toamnei neplăcerile cauzate de șobolani și șoarecii se fac mai simțitor, ne permitem a Vă atrage atențiunea, că noi posedăm depozitul principal pentru întreaga țară, din TITAN renumitul mijloc pentru stărpirea șobolanilor și șoarecilor și suntem în situația plăcută de a Vă livra acest mijloc neîntrecut, cu

Prețul pro cutie Lei 40.-

În cazul unei comenzi de cel puțin 10 cutie 10 % rabat.

Sperăm, că - dacă până acum nu-a-ți întrebuițat acumă veți introduce TITAN, care prin prețul său avantajos și efectul său garantat vă asigură frumoasă efecte.

Vă rugăm a ne onora cu o comandă de probă și Vă salutăm
cu toată simțăm

Farmacia Dr. BIRÓ
Laborator Chimic-Farmaceutic

P. T.

Nachdem mit dem Frühjahr und Herbst erfahrungsgemäss die Ratten und Mäusenplage sich auch stärker fühlbar macht, erlauben wir uns hiermit Ihre w. Aufmerksamkeit darauf zu lenken, dass wir die Hauptniederlage des berühmten Rattenvertilgungs-Mittels TITAN innehaben und demzufolge in der angenehmen Lage sind, dieses unübertreffliche Mittel zu liefern

Preis per Schachtel Lei 40.-

Bei Abnahme von 10 Schachtel 10 % Rabatt.

Wir hoffen, dass Sie - falls Sie es bisher nicht unternommen hätten - den Vertrieb von TITAN einführen werden und sind wir dessen sicher, dass Sie mit TITAN, dem unerreichbaren Ratten, - und Mäusenvertilgungs-Mittel durch dessen günstigen Preis und sichere Wirkung, einen schönen Erfolg erzielen werden.

Wir bitten Sie uns mit einem Probeauftrag zu beehren und zeichnen

hochachtungsvoll
Dr. BIRÓ Apotheke u.
Chemisch-Farmaceutisches Laboratorium

T. C.

Minthogy tavasszal és ősszel a patkányok és egerek elszaporodásával azok pusztító munkája is igen érezhető, bátrak vagyunk b. figyelmét arra felhívni, hogy cégünk a közismert TITAN egér és patkányirtó-szer egyedárusítója és így abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy e kiváló szert

dobozonként 40- Lei árban szállíthatjuk. 10 doboz vétel esetén 10% engedmény.

Reméljük, - amennyiben eddig nem történt volna meg, hogy megrendeli a TITAN-t és meg vagyunk róla győződve, hogy előnyös áránál és biztos hatásánál fogva hasznos eredményt fog vele elérni.

Nagybecsű megrendelését kérve ajánljuk magunkat
kiváló tisztelettel

Dr. BIRÓ
gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma

jelentéseket is, amelyek kapcsán kimondotta, hogy a jövő évben is fog kiscgazdákat Németországba kiküldeni, amennyiben ezek sorából vállalkozók akadnak. Ezenkívül kimondotta, hogy a jövő év tavaszán kiscgazdák részére a Barcaságba fog egy tanulmányi kirándulást rendezni.

Az erdélyi magyar mezőgazdasági szakoktatásügy mostohagyerekként kezeltetett eddig. Ez év nyarán egy nemes lelkű gazdatársunk 100,000 lejes alapítványt tett az EGE. javára a magyar mezőgazdasági szakoktatásügy megalapozására és fejlesztésére. A nemes alapítvány mikénti felhasználására való javaslatára az igazgatóválasztmány felkérte az egyesület szakoktatásügyi tanácsát.

Gazdabál.

Az egyesület alapjai javára az igazgatóválasztmány az 1928. év farsangján is megrendezi a korábbi években tartani szokott gazdabált, melynek napját február hó második szombatjára tűzte ki, a szükséges lépések megtételére pedig a vigalmi bizottságot kérte fel.

A Cukorrépatermelési Szakosztály jelentése.

A szakosztályok jelentése kapcsán tudomásul vette az igazgató választmány, hogy a Cukorrépatermelési Szakosztály a lehetőség határain belül mindent megtett a termelők megszervezése érdekében. A Szakosztály anyagi erőihez mérten a jelenleg folyamatban levő cukorrépaátadásokhoz ellenőroket jelölt ki és a répaárakra és az árak kifizetési módzataira, valamint a jövő évi kollektív termelői szerződésnek pontjaira vonatkozó irányelveket október hó folyamán fogja megtárgyalni az aradi, barcasági és marosvásárhelyvidéki termelői szövetség vezető tagjaival. Az őszi cukorrépatermelői nagygyűlés kapcsán a Szakosztály a Hanemag-VVD. traktort szándékozik bemutatni Marosvásárhely mellett, amely bemutatóra ezuton is felhívja az érdeklődők figyelmét.

A heremagértékesítés ügye.

Igen nagy gondját képezte az együletnek a heremagértékesítés ügyének a gazdaközönség érdekeinek szem előtt tartásával való megoldása. Egy a gazdák erejéből összehozni óhajtott részvénylársaság megalakítására való törekvés megfelelő anyagi erők hiánya miatt sikertelen maradt. Kísérletet tett az Elnökség külföldi cégekkel való közvetlen kapcsolat megteremtése érdekében, — sajnos — azonban ezek a tárgyalások sem vezettek a kívánt eredményre úgy, hogy nem maradt egyéb megoldási mód, minthogy ez évben is informálni fogja az egyesület a gazdaközönséget egyrészt az ákról, másrészt azokról a feltételekről, amelyek mellett az egyes külföldi cégek a heremagot vásárolják. A mai katasztrófális gazdasági helyzetben pedig a választmány véleménye szerint egyéb teendője nem lehet a gazdaközönségnek, minthogy kívárja a jobb árakat, mert a múlt évi termékkel szemben az idei 30 %-os termék mellett semmivei sem indokolhatók a 35 lejes heremagárak.

A Növénytermelési Szakosztály jelentése

kapcsán az igazgató választmány elhatározta, miszerint felkéri a Szakosztályt, hogy a folyó évben egy nemesített burgonyaveitőmag kiállítás rendezzen Kolozsvárt. Tudomásul vette továbbá az igazgatóválasztmány a kukoricatermelési kísérletekről, valamint a különféle növényvédelmi szerekekkel, Azoform- és nitrogénműtrágyával való kísérletekről szóló jelentéseket. Ugyancsak a Szakosztály javaslatára kimondotta az igazgatóválasztmány, hogy az erdélyi dohánytermelőket közelebbről Marosvásárhelyen gyűlésre hívja össze. Több keblű ügy elintézése után kimondotta az igazgatóválasztmány, hogy a kartellen kívül álló, „Minerva” Biztosító Rt. ot erkölcsi támogatásban

fogja részesíteni és felkéri az Elnökséget, hogy ez ügyben a „Minerva” Biztosító Rt. vezetőségétől a részletekre vonatkozólag tárgyalásokat folytasson.

Az egyesület megadóztatásáról, a vetőmagközvetítésekről, a képviselletekről és tagsági ügyekről

szóló jelentések megtárgyalása után kimondotta az igazgatóválasztmány, hogy a hadgyakorlatok céljaira történő

kiméletlen lórekvirálások

miatt felterjesztést intéz a hadügyminisztériumhoz.

Indítványok

rendén dr. Szentkirályi Ákos indítványára kimondotta az igazgató választmány, hogy a kivándorlás megállítására és az alkoholizmus korlátok közé szorítása érdekében akciót indít. Ugyancsak dr. Szentkirályi Ákos indítványára kimondotta az igazgatóválasztmány, hogy megkeresést küld a romániai posztógyárakhoz abból a célból, hogy a belföldi gyapjuval szemben támasztott kívánságait és a gyapju minőségének javítása érdekében észrevételeiket közölni sziveskedjenek. Az ülés ezután az elnök éltelevelével véget ért.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 200 lei tagdíjat fizetett: Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége Kolozsvár, Esztegár Andor Marosbogát (150 lei).

1926. évre 100 lei E. G. pótadíjat fizetett: Gazd. és Hitelszöv. Szövetsége Kolozsvár, Esztegár Andor Marosbogát, Gyémánt Ernő Andacspuszta.

1927. évre 200 lei tagdíjat fizetett: Gazd. és Hitelszöv. Szövetsége Kolozsvár, Kónya György Angyalos, Esztegár Andor Marosbogát (150 lei), dr. Eöry István Magyarigen, dr. Werner Jenő Szatmár, D. Jakobovics Jenő Világos, Ferenczy Géza Kékes, Gyémánt Ernő Andacspuszta.

1927. évre 150 lei E. G. pótadíjat fizetett: Gazd. és Hitelszöv. Szövetsége Kolozsvár, Kónya György Angyalos, Esztegár Andor Marosbogát, dr. Eöry István Magyarigen, dr. Werner Jenő Szatmár, D. Jakobovics Jenő Világos, Ferenczy Géza Kékes, Gyémánt Ernő Andacspuszta.

1928—29—30 évre 850 leit fizetett tagdíj és E. G. pótadíjba: Dóczy Lajos Traian-Sat.

Kisebb szakközlemények

Ősszel védekezünk a tavaszi zöldhernyók ellen. A hírhedt zöldhernyók némely évben olyan tömegesen jelennek meg, hogy az ellepett fák május végén már kopaszon, teljesen letarolva merednek az ég felé. Az araszoló hernyók pilléi ősszel rajzanak. Hímjei szárnyasok, a nőstényei szárnyatlanok. Mig amazok repülve jutnak fel a fára, emezek a fa törzsén át igyekeznek felfelé, hogy nászukat megüljék. Ekkor lehet őket a legeredményesebben megtámadni és elpusztítani. Október közepe felé már megindul a pillék rajzása, november közepe táján a legerősebb s december első felében pedig teljesen befejeződik. A védekezés ellentük abból áll, hogy a fák törzsét ragadós anyaggal (hernyóenyvvel) vonjuk körül, amelybe a törzsön felfelé igyekvő szárnyatlan araszoló nőcék beleszagadnak, s így nem tudnak feljutni a fára, hogy ott petéiket a rügyek mellé elhelyezzék. A hernyóenygyűrűk kihelyezésének fontosságát nem tudjuk eléggé hangsúlyozni. Az igaz, hogy tíz év óta nem volt nálunk nagyobb araszoló invázió, ez azonban nem jelenti azt, hogy a veszély elmúlt volna. Az araszolóknak csak meggyérült a számuk, s néhány évi látszólagos pillenés után megint egyszerre igen nagy számban fognak megjelenni. Akkor pedig már nehéz lesz a védekezés és csak nagy fáradság és költség révén lehet majd még megmenteni, ami még menthető marad. Kártevésük nagyságát fokozza az is, hogy a megtámadott fa minden erejét a hernyók által okozott károk

pótlására kénytelen fordítani, s így nemcsak hogy több évre visszaesik fejlődésben, hanem a termőrégyek kifejlődése is szünetel és nem hoz gyümölcsöt.

Vegyes közlemények

Az agrárviassaélések visszhangja a román sajtóban. Az Erdélyi Gazda hasábjain többször beszámoltunk az agrárreformmal kapcsolatos visszaélésekről. Legutóbb Temes-, Nagyiküllő- és Doljmegeyékben leplezték le nagyobb visszaéléseket. Az agrárreform végrehajtása nyomán keletkezett igazságtalanságok rejtett és napvilágra kerülő utjain elérkeztünk addig, hogy az agrárreformot eddig istenítő s minden érinteni merészoló véleményt agyon-sajtani sokszor annyira lelkes román újságok azt tovább már nem védik, sőt itt-ott maguk valják be, hogy a földet igazságtalanul sajátították ki. Így az Adevárul, vezércikkében megállapítja, hogy az agrárreform noha 9 év óta van folyamatban, még mindig a kezdet zavaraival küzd. A kisajított birtokból csak egyharmadát kapták meg a földigénylők, a többi állami rezervába vették. *Hatmillió hektár kisajított földből kétmillió az u. n. állami rezerva. Az okirályságban pedig a kisajítottak felét tartották fenn különleges céllal. „Nem tudjuk, mi szükség van azokra a területekre — írja tovább, — amelyeket az állam tartott vissza méhészet, selyemtenyésztés, mintagazdaság és egyéb jogcímeken, a területeket pedig megmunkálatlanul hagyják. Ott, ahol az állami rezervákat megművelik, rablógazdálkodás folyik, a területeket az agronomoknak és a kormány kedveltjeinek adják bérbe, ugyanakkor pedig a földművesek (és az okleveles gazdák) szivrepsve vágnak egy darabka föld után. Ez egy olyan igazságtalanság, amely az agrárreformból egy szomorú és csunya karrikaturát csinál és csak fájdalmas dolgot eredményezhet.* „Visszaélések történtek, gazságokat követtek el... Titkoloznak, holott mindenütt a világon az ilyen reformról azonnal jelentéseket és statisztikai adatokat tesznek közzé, amelyekből nyilvánvalóan kitűnik az igazságtévis. Nálunk 9 év óta egyetlen megbízható adat sem került nyilvánosságra. Elrejtik az állam, ép úgy, mint a földet...” Hogy is történhetik meg, hogy 9 év óta fosztogassák az államot, földbirtokosokat szociális igazságszolgáltatás hamis jelszavával!

A szüret hivatalos idejét — értesülünk szerint — október 8—15 ikére tűzték ki. Azonban sok helyen annyira előhaladt a szőlő érése, hogy már a múlt héten megkezdtek a szüretet. A termés kevés, de minőségre jó. Legnagyobb kárt a tavaszi fagyok és a jégverések okozták. Egyes helyeken azonban a peronospora is sok kárt tett. Az elemi károkért azonban a borárok emelkedése sem tudja kárpótolni a gazdákat, habár a szeszindikátus megalakulása folytán dráguló szesz is emelőleg fog hatni előreláthatólag a borárok alakulására.

A berecki kiscgazdák tömörülése. A berecki tudósítónk jelenti, hogy a községben az arányosításkor kapott őserdőket a helyi vezetők olcsón összevásárolták. A község határában egy lakásra csak egy vékányi vetésterület jut. Így a lakosság nagy része fafuvarozással foglalkozik. A kiscgazdák a községben gazdakört és állatbiztosító szövetkezetet is fognak létesíteni érdekeik hathatósabb védelme céljából.

Kosárfonótanfolyamok rendezése. A gazdaköri vezetők figyelmét felhívjuk, hogy amennyiben a tél folyamán kosárfonó tanfolyamot óhajtanak rendezni, Lukács Domokos kosárfonómester elvállalja az oktatást. Egy tanfolyammegtartásához 6—12 nap elegendő. A fűzvesző ára minőség szerint 10—20 lei között váltakozik. Egy közép nagyságú gazdasági kosárhoz kb. 3 kg.-nyi anyag szükséges. Kivá

naire bővebb felvilágosítással készségesen szolgál az E. G. E. titkári hivatala.

Nemesített burgonyavetőmag-kiállítás. Az EGE. Növénytermelési Szakosztálya elhatározta, hogy az idei ősz folyamán egy nemesített burgonyavetőmag-kiállítást rendez, amelyen úgy a bel-, mint a külföldi termelők részt vehetnek. A kiállítás valószínűleg november hó folyamán fog megtartani Kolozsváron és a Szakosztály a kiállítandó anyagot Erdély kiválóbb burgonyatermelési központjain is be fogja mutatni. A Szakosztály a megrendeléseket összeírja és a szükségleteit együttesen fogja beszerezni, lehetőleg kedvezményes árak és feltételek mellett. Bejelentéseket máris elfogad az E. G. E. titkári hivatala.

Szigoruan behajtják az adókat. A pénzügyminiszter szigoruan utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy december 1-ig hajtsák be az összes adóterheket s azontul semmiféle haladékot ne engedélyezzenek.

Sikkasztás, lopás, csalás, bukás minden vonalon. Ha egy napilapot a kezünkbe veszünk, minden harmadik-negyedik cikk, vagy hír sikkasztásról, lopásról, csalásról, bukásról szól. Az esetek legnagyobb részében a közkárosodik. Azok a sikkasztások és bukások, amelyekről megemlékezni érdemesnek tartják a lapok, mind több millióra rugnak. Legutóbb egy bukaresti cég másfélmilliárdos (1,500.000.000 lei) bukásáról olvastunk. Mi gazdák 100,000-eket is nehezen szerzünk és a verejékes munkával szerzett jövedelmünknek csaknem felét közcélokra fizetjük, adók, illetékek s. cimen. Közterheink pedig azért olyan magasak, mert — amint ugyancsak a napilapok írják — a közpénznek is 25 százaléka elsikkad.

A magas vasúti szállítási díjak tetemesen drágítják a tűzifát. Azon közszükségleti cikkek között, amelyek forgalmazása a magas vasúti fuvardíjak miatt súlyosan szenved, nem utolsó helyen áll a tűzifa. Az érvényben levő szerencsétlen összeállítási tarifa szerint a távolság növekedésével nem csökken az aránylagos fuvardíj, hanem oly nagy mértékben emelkedik, hogy a fakitermelő üzemek képtelenek termékeiket nagyobb távolságra elhelyezni. Ugyanis egy 100 métermázsás szállításmánynál 120 km. nél kisebb távolságra a fuvardíj 1680 lej tesz ki, ami az áru értékének kb. 37 százaléka, míg 400 km.-es távolságra a fuvardíj már 4260 lejre emelkedik, ami az árunak kb. 85 százaléka. Ilyen árszabályok mellett nemcsak, hogy rendkívüli módon megdrágul a megélhetés s a nép szélesebb rétegei esnek a nyomor áldozatául, hanem egész foglalkozási ágak fejlődnek teljesen vissza.

PIAC

Szabad verseny mellett nyomott áron indul a heremag üzlet. Évek óta súlyos panaszok hangzanak el a gazdák részéről a heremagértékesítés szervezatlensége miatt. Az E. G. E. megkísérelte a termelőket egy részvénytársaság keretében lőmöríteni, azonban az a törekvés a kedvezőtlen pénzügyi helyzet miatt nem vezetett sikerre. Ugyancsak megpróbálta az E. G. E. a külföldi kereskedőkkel közvetlen érintkezést biztosítani, azonban — sajnos — ez sem sikerült. Az egyeslet igazgató-választmánya e heti ülésén foglalkozott az ügygel s azt határozta, hogy az egyeslet a jövőben egyelőre arra szorítkozzék, hogy az egyes magkereskedők ajánlatai felől tájékoztassa a gazdaközönséget. Érdeklődésünk szerint a Sachsen prágai céget képviselő Banca Centrala 4 darab Bedell-gépet hozatott s mind a 4-et Kolozsváron állította föl, amelyeken önköltségi áron ülteti azon gazdák heremagját, kik a cégnek adják el termésüket. Ma az árak rendkívül nyomottak, mert a bevásárló cégek tartozkodnak a vásárlásoktól. Ajánljuk a gazdaközönségnek, hogy várja meg az árak kialakulását és ne siesse el az eladásokat. Lőheremag ára a héten 35—45 lej között ingadozott kilógrammonként. A lucernamagot 44—48 lei-

ért vásárolták. Hirsch Adolf kolozsvári cég 2 L.-el magasabb áron vásárolt.

Gabonaárak métermázsánként feladólomásról: buza Erdélyben 720, Bánátban 700-710, Regátban 720; zab 500, sörárpa 660—670 takarmányárpa Erdélyben 540—550, Bánátban 560—570, tengeri Erdélyben 540—560, Bánátban 580—590 lej.

Élőállatok: Beállítani való marha kg.-ként 17—18 lej. Elsőrendű vágómarha 24—25 lej. Fejőstehén darabonként 8-10 12,000 lej.

APRÓHIRDETÉSEK.

Eladó Cuzăplac-on. Județul Cluj, az Almás völgyében 85 hold berendezett birtok, szép uri lakással, parkkal, 10 hold fajgyümölcsösökkel. Értekezhetni az ottani jegyzővel.

Keresek azonnali belépésre magyar juhászt és egy gyümölcs- és zöldségkertet. Dr. Szent-Iványi Gábor gazdasága Szent-Ivány, u. p. Ozun, jud. Treiscaune.

Eladó hatvani nemesített búzavetőmag szamosfalvi gazdaságunkból.

20 évet egyetlen állásban töltött nagy uradalom volt vezetője, az erdő és mezőgazdaság minden ágát értó kereskedelmi és pénzügyi ismeretekkel, megfelelő elhelyezkedést keres. Állását teljes klsajátítás miatt vesztette el. Fix adminisztrátóra átvenne birtok és vagyont kezelést. Legjobb ajánlatok. Érdeklődések 1348 szám alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek.

Ára vevő zsákjában ab Cluj állomás 100 kilónként 1200 lei. Megrendelések az összeg és zsákok előzetes beküldése mellett — míg a készlet tart, — a megrendelések sorrendjében eszközölköztetnek. A szállítást azonnal kezdetét veszti. Bognár és Szántó r. t. Cluj-Kolozsvár.

Szamosfalvi bérgazdaságunk megszűnése miatt olcsón eladók: gazdasági gépek, eszközök, felszerelések s. b. Bognár és Szántó Cluj, Calea Reg. Ferdinánd 70.

Odvosi 3. sz őszi buza

Eredeti nemesített, bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek ellentálló, jó lisztet adó vöröskalászu buzafajta.

Miután a nemesítő gazdaság termése már elvan adva és a sofronyai szaporító gazdaság termésének értékesítésével az aradi

„Mezőgazdák” Kereskedelmi R.-T.

van megbizva, ezentul az összes megrendelések hozzájuk irányítandók.

Cséplőgarnitúrák.

A legújabb gyártmány, hosszú rázószervezettel, duplasoros golyóscsapágyakkal, acélrámával, benzín-petroleum-motórral, gőzgéppel párosítva

Malmigépek Ganz hengerezékek, sik-sik szíták, kombinált koplató- és tisztítógépek, daratisztítók s. b.

malomátalakítások, Dieselmotorok kompresszoros és kompresszor nélküli kivitelben.

Cornic-International

petroleum-aktor 3 vasu ekével.

Hosszu lejáratu fizetési feltételek. Gyári árak.

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Budapest románial képviselete.

Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria 45.

Telefon: 151. Távirat: Locomobil.

3997

20-40%-os TÖBBTERMÉS!

SEMINOL

vetőmagcsáva

A Magyar. Kir.

Növényblo-

chemiat intézet

által eszközölt

kísérletek szerint,

űszög ellen biz-

tosan véd és a

csiraképeséget

emeli.

Ára 50 lit. vízhez

35 lei, 100 liter

vízhez 62 lei.

AZOFORM

bakteriumos vetőmagtrágya

Számtalan kül- és belföldi elismerő levél.

Többszörösen kiténtetve.

Vállalataink: Budapest, Bécs,

Prága, Páris, Lemberg, Ujvidék,

Bođenbach.

A Magyar Országos Többterme-

lési Liga 122 kísérletet végzett

jó eredménnyel.

A „Bánáter Landvirt” (Sváb

Gazd. Egyeslet hlv. lapja) közli,

hogy Klopodián egy holdon AZOFORM-mal 900 kg. buza termett, anélkül 500 kg. Használata egyszerű!

Ára 1 hektárra (1 és 3/4 holdra) 350 lei.

Felvilágosítással szolgál és rendeléseket effektuál a románial vezérképviselő és lerakat:

Fekete István, Craiova, Str. Ghica Voda 19.

Községi, járási képviselőket — tanítókat, jegyzőket — magas jutalékkal keresünk!

„EXCELSIOR” FAISKOLA

Gyümölcsfák,

minden fajtaból

jók és olcsók!

ION MARIAN

PIATRA-OLT

Jud. Romanati (megye)

Spárga, földieper,

málna,

gledicsia, eperfa.

MEZŐGAZDÁK!

Aki ment akar maradni károsodástól, az csávazza mindennemű vetőmagját a német gyárimányu

USPULUN-UNIVERSAL

páccal

(azelőtt TILLANTIN nedves pác) vagy

TILLANTIN

száraz páccal.

Ezek a szerek, amellott, hogy elpusztítják az űszög sporáit, még a csiraképeségre is előmozdítólag hatnak, gyorsabb csirázást és erőteljesebb fejlődést biztosítanak.

Kaphatók minden mezőgazdasági szövetkezetnél és a szakmabell üzletben vagy alábbi cégnél:

„ROMANIL” A. G.

Timisoara, I. Bánáti palota.

3949

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirel (volt Mátyás király-tér) 7. sz.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és

Marosvásárhelyen. — Saját tőkél 77 millió lej.

Affiliált intézetei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági

Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhely-

megyei Takarékpénztár Rt. Székelyud arhelyen és

Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és hitel

Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyhyunadon.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Enge-

délyezett devizahely. — Áruaktárral a vasu mellett.

3800